

Secret Ballot

Yönetmen: Babak Payami

Senaryo: Babak Payami

Oyuncular: Nassim Abdi (Kadın), Cyrus Abidi (Asker)

2001 / İran, İtalya, Kanada, İsviçre / Farça / 105'

İranlı büyük yönetmen Mohsen Makhmalbaf'ın *Testing Democracy* (2000) adlı kısa filminden esinlenen *Secret Ballot* gerek konusu gerek görselliği itibarıyla son 20 yıldır yükselmekte olan İran sinemasına güzel bir katkıda bulunuyor. Babak Payami'nin 2001 yapımı bu filmi, kendine has mizah anlayışı ve demokrasinin uygulanmasına getirdiği eleştiriyi seyirciyi kendine bağlamak konusunda oldukça başarılı.

Film bir askeri uçaktan atılan oy sandığının İran'ın Kish adasında nöbet tutan iki askerin yanına paraşütle inmesiyle başlıyor. Askerlerin nöbet değişimi esnasında anlıyoruz ki o gün ülkede genel seçim var ve nöbeti devralan asker gelecek olan seçim görevlisiyle beraber aday gezip insanların oylarınının toplanmasına yardım edecek. Buraya kadar dahi yeterince absürd olan durum, kadın memurun bir botla adaya gelmesi ve gerçeküstü bir mekan denebilecek adanın içinde yaşananlarla beraber iyice ironik bir hal alıyor. Kendine güvenen ve idealist olduğu her halinden anlaşılın kadın, bir an önce yola çıkmak istiyor ve yanına askeri de alarak adanın içine doğru ilerliyorlar. Bu noktadan sonra karşılaşılan her seçmen aslında hem memur için hem de demokrasi ve getirdikleri için bir sınav niteliği taşıyor.

2009 yılında kanlı bir Cumhurbaşkanlığı seçimi yaşayan İran için demokrasinin bu temel ögesinin oturup oturmadığı dahi hala tartışmalıyken, filmde demokrasiyi ülkenin en ücra köşelerine götürüp insanlara özgürce oy kullanmalarını isteyen bir sistem görmek insanı şaşırtıyor. Ancak yönetmenin vurgulamak istediği İran'da şuan halihazırda bulunan düzenin demokratik olup olmadığını sorgulamaktan öte, demokrasinin gereklerini yapmanın demokrasi getirip getirmediği konusu. Diğer bir deyişle oy verip birilerinin başa getirme yöntemi sorunları çözmek için yeterli mi diye soruyor Babak Payami.

Yol boyunca görüyoruz ki kadın memur sürekli seçimler sayesinde problemleri daha iyi çözebilecek yönetimler getirilebileceğini söyleyerek oy vermeleri için insanları ikna etmeye çalışıyor. Ama bunu yaparken yeri geldiğinde kime ve neye oy verdiğini dahi bilmeyen, okuma yazması olmayan insanlara adayların resimlerini gösterip iki tanesini seçmelerini istiyor ki bu durum sadece kağıt üstünde bir demokrasinin varlığına işaret ediyor. Bunun yanı sıra seçilmişlerin yaptıklarının da hiçbir problemi çözmediğini, adaya devlet tarafından yapılmış tek şey olan çölün ortasındaki trafik lambasının gösterdiği sahnede gayet eğlenceli bir biçimde anlatıyor yönetmen.

Payami filmlerinde İran'daki yaşam tarzını ve özellikle kadın erkek ilişkilerini incelemeyi seven bir yönetmen. Bu durumu *Secret Ballot*'da da oldukça net bir şekilde görüyoruz. Film boyunca kadın ve erkek arasındaki örülmüş duvarlar bir şekilde göze çarpıyor. Bunun en bariz örneği de ana karakterlerimizin arasındaki ilişki. Gün boyunca beraber gezen ve aralarında bir şeyler olduğu hissedilen asker ve kadın, konuşurken birbirlerinin yüzlerine neredeyse hiç bakmıyorlar. Filmin sonunda kadının askerin oyunu almadığını hatırlaması ve ardından askerin verdiği oy ise bu minvalde düşünülmediğinde de gayet manidar.

Kadın memuru oynayan Nassim Abdi elinde oy sandığı insanların peşinden koşarken sevimli bir karakter yaratırken, askeri oynayan ve bir amatör olan Cyrus Abidi'nin performansı da takdire şayan.

Ülkesinde yalnız iki kez gösterilen film, bir çok uluslararası festivalden ödülle döndü. Ayrıca *Secret Ballot*, 2001 yılında Venedik'te Altın Aslan ödülüne de aday gösterilmişti.

Kazım Cansever